

Zagreb i moderna

RUTA HR 3

Prezentacija rute

Za razvoj ove ture inspiraciju smo pronašli u samoj zgradi POUZ-a. Činjenica je da je za većinu naših polaznika, a jednako tako i ostalih Zagrepčana pripadnika iste generacije ova zgrada igrala važnu ulogu u njihovim životima. Oni su ovdje znali dolaziti kao studenti na predavanja, u kino, a neki su se čak i vjenčali u ovoj zgradi. Kada je dakle odlučeno da ćemo zgradu uvrstiti u turu, htjeli smo budućim posjetiteljima Zagreba pokazati kako se grad razvijao od 19. stoljeća na ovamo, ali smo se željeli koncentrirati na radnike i industriju. Na žalost tijekom 90ih godina prošlog stoljeća većina zagrebačke industrije se ugasila, ali dijelovi zgrada su zaštićeni kao industrijsko nasljeđe koje je danas zbog manjka financijskih sredstava prepušteno propadanju. Mislili smo da će posjetiteljima Zagreba biti interesantno vidjeti kako je Zagreb započeo svoj rast, koliko su nekoć radnici bili važni, a gdje smo sada. Sudionicima rute ovo je bila jako draga tura jer je vratila brojna sjećanja iz njihove mladosti.

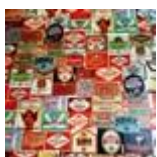
Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

WAYPOINTS

Zagrebačka pivovara - Pivana	3
Zapadni kolodvor	3
Rudolfove vojarne	3
Crkva svetog Blaža	4
Kinoteka	4
Britanski trg ili Mali plac	5
Mesnička ulica	5
NAMA	6
Tramvaj - Tramvajska postaja, tramvaj broj 12, sljedeća postaja Kvaternikov trg	6
Kvaternikov trg	7
Badel 1862, ulica Vlaška 116	8
Tržnica Kvatrić	8
Činovničko naselje Arko	9
NAMA Kvaternikov trg	9
Tramvaj	10
Draškovićeve ulica	10
August Šenoa	10
Vlaška ulica	11
Katedrala	11
Tržnica Dolac	12
Tramvaj - Sjednite na tramvaj broj 6	12
Glavni kolodvor	13
Botanički vrt - Marulićev trg 9a (tramvaji broj 2, 4 i 9 ili pješice oko 5 minuta hoda od Trga kralja Tomislava)	13
Pučko otvoreno učilište Zagreb (POUZ), Ulica grada Vukovara 68	14
Tramvaj	14
Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski	14
Paromlin	15
Glavni kolodvor	15

Provisioning

Zagrebačka pivovara - Pivana

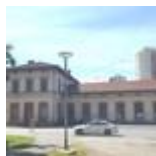

Restoran i pivnica nekoć se zvala K pivovari, a sada nosi naziv Pivana. Uvečer u njoj možete pojesti domaće specijalitete uz nastup žive glazbe i stand-up komičara. Na zidovima se nižu slike i predmeti vezani uz prošlost pivovare. Pored svakog izložka - opis. Tako gosti mogu saznati mnoge zanimljivosti iz prošlosti pivovare. Poticaj za njeno osnivanje bila je velika izložba Hrvatsko-slavonskoga gospodarskog društva 1891. i dovoljne količine ječma, glavne sirovine za proizvodnju piva i kavovina u tvornici Franck. Inicijatori gradnje Zagrebačke pivovare bili su grof Gustl Pongratz i barun Petar Dragutin Turković, čije se skulpture nalaze na ulazu u restoran. Sedamnaest malih zagrebačkih pivara na Gornjem gradu više nisu mogle proizvesti dovoljno piva za sve veći Zagreb. Tvorničke zgrade izgrađene su prema nacrtima arhitekta Kuna Weidmanna u izvedbi Janka Grahora. Na otvorenju Pivovare 12. srpnja 1893. vrtna je terasa bila osvijetljena s 12 električnih svjetiljki, čak 15 godina prije uvođenja električne rasvjete u Zagreb. Jedna od njih svijetli na vrtnoj terasi i danas, pored oglasnog stupa iz onog vremena. Pivovara je 1993. godine ponovno postala dioničko društvo koje se ubrzo razvilo u najuspješniju hrvatsku pivovaru. Godine 2012. postaje članicom Molson Coors Brewing Company, trećeg najvećeg proizvođača piva u svijetu. Kad u Pivani pojedete kobasice sa zeljem i popijete čašu piva, sjetite se Otta von Bismarka koji je rekao kako "nije lako razljutiti čovjeka koji pije pivo i puši cigarete". Danas cigarete vjerojatno ne bi spomenuo, zar ne? Više na

- <https://www.zagrebackapivovara.hr/zagrebacka-pivovara/>

Train stop

Zapadni kolodvor

je otvoren 1862. i sve do 1892. ovo je bio Glavni kolodvor grada Zagreba. Službeno ime bilo mu je Agram Südbahn-hof, a kolodvor je izgradio K. k. privilegierte Südbahn-Gesellschaft. Zgrada je rađena u istom stilu kao i drugi kolodvori u vlasništvu iste kompanije tj. s prepoznatljivim obrubom od crvenih cigli oko fasada, vrata i prozora. Više na:

- <https://www.europeana.eu/hr/item/9200352/15205>
- <https://zedhia.at/de/zedhia-blog/sudbahn-gesellschaft>

Monument

Rudolfove vojarne

Su građene od 1888. do 1889., a kompleks se sastojao od 14 dvokatnih zgrada s vojnim vježbalištem. Na žalost 1978. je deset zgrada srušeno, kako bi se tu sagradile stambene zgrade, a u preostale 4 zgrade su se preselila različita Ministarstva republike Hrvatske. Prostor iza vojarni se danas često koristi za koncerte na otvorenom ili održavanje festivala. Više na:

- <http://www1.zagreb.hr/zagreb/galerijakd.nsf/PGW?OpenPage>

Religious site

Crkva svetog Blaža

Je građena od 1910. do 1915. prema nacrtima arhitekta Viktora Kovačića. U vrijeme kada je građena u Zagrebu nismo imali crkve s armirano-betonskim kupolama, pa kada je kupola završena, građani su se bojali da će se urušiti sama od sebe. Kako bi dokazao da je sigurna Kovačić je proveo cijelu noć ispod kupole, a nije na odmet spomenuti i da je u potresu 2020. ova crkva prošla netaknuta. Ako se zateknete u Zagrebu u prosincu, svakako prošetite do ove crkve i pogledajte prve hrvatske božićne jaslvice napravljene od voska, izrađene još 1916. godine. Više o crkvi i arhitektu možete pronaći na sljedećim poveznicama:

- http://www.mgz.hr/UserFiles/file/Sveti_Blaz_presavitak.pdf
- <http://www.mgz.hr/hr/zbirke/donacija-gradu-zagrebu-zbirka---stan-arhitekta-viktora-kovacicica,1.html>
- <http://kgalovic.blogspot.com/2015/03/izidor-krsnjavi-i-prva-hrvatska-moderna.html>

Monument

Kinoteka

Je oduvijek uživala status kulturnoga mjesta za filmofile, a prostor kafića u predvorju kina i terasi zastrtoj zelenilom, u dubokom hladu, još uvijek odiše šarmom starih kino dvorana. Grafit s likom Chaplina i njegovog malog skitnice pozdravlja vas pri dolasku! Povijest Kinoteke vrlo je zanimljiva. Zgrada, skutrena u udolini iza crkve, izgrađena je 1941. godine namjenski za prikazivanje filmova. Po završetku 2. svjetskog rata prostorom upravlja Centar za film i filmsku kulturu Narodnoga sveučilišta Grada Zagreba. Od 1974. godine prikazuje se u njoj kinotečni program u suradnji s tadašnjom jugoslavenskom Kinotekom. Nakon prekida te suradnje tijekom

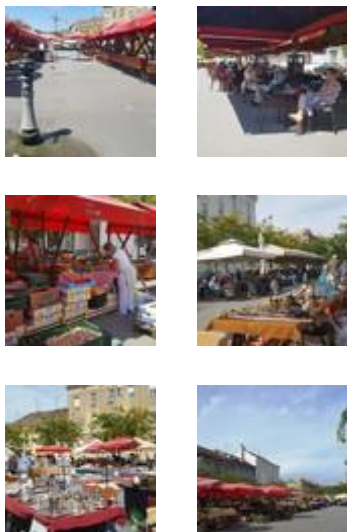

Domovinskoga rata prostorom upravlja Filmoteka 16, odnosno Zagreb film. Nakon njihova spajanja počinje se prikazivati suvremeni filmski program, ali se pritom biraju isključivo kvalitetni naslovi. 2005. godine prostor se vraća vlasniku – Župi Sv. Blaža koji njime upravlja do 2017. godine, od kada kinom upravlja Centar za kulturu i film Augusta Cesarca, zajedno s Ljetnom pozornicom Tuškanac i scenom na Medvedgradu. Naime, ljeti se kino premješta u otvorenu scenu u šumi na Tuškancu "Ljetna pozornica Tuškanac", a tu se prikazuju tematski povezani filmovi za gledatelje različitih ukusa i održavaju brojne manifestacije poput Fantastik Film Festivala. "Koliko sam lijepih trenutaka provela u tom kinu! U gimnaziji - gledajući filmske klasike, a za vrijeme studija filmove u sklopu predavanja iz Filmologije dr. Ante Peterlića (davne 1967./68. godine). Tumačio nam je svaki bitan kadar, rez, kut snimanja, ulogu glazbe. Dugo mi je trebalo da stečeno znanje prestanem šaptati na uho svom budućem suprugu za vrijeme filma. Dao mi je i nadimak - Liza – analiza. Sjećam se i slatkih trenutaka koje sam provela u tom kinu sa sinovima gledajući dječje filmove. Svaki sjedi na jednom koljenu, ja im šapćem tiho titlove na uho, a jedan tata iza mene moli: „Dajte gospođo malo glasnije, da i moj sin čuje!“) Više na

- www.centarcesarec.hr
- <http://www.kinokinoteka.hr/>
- i njihovoj Facebook stranici <https://www.facebook.com/KinoKinoteka/>

Photo

Britanski trg ili Mali plac

Iznad Britanca nalaze se Pantovčak, Zelengaj te Josipovac do kojih možete doći s autobusima koji kreću s Britanskog trga. Krajem 19. stoljeća otvorena je tržnica koja se tamo nalazi još i danas, a nedjeljom se ovdje održava i sajam antikviteta, pa svakako navratite do ovog trga, a ako ne trebate ništa kupiti možete sjesti i uživati u kavi i promatrati prolaznike.

Photo

Mesnička ulica

Je jedna od najstarijih ulica u Zagrebu koja povezuje Donji i Gornji grad te su se u njoj nekada nalazila jedna od pet vrata kroz koja se moglo ući na Gornji grad. Stanovnici ulice su većinom bili mesari i ovdje su se nalazile mesnice te je ulica tako i dobila svoje ime. Mesnica danas više nema, kao niti vrata, ali ime je ostalo do danas. Iz Mesničke ulice danas možete ući u Tunnel te izaći ili u Art park, Tomičevu ili Radićevu ulicu. A kad ste već u Mesničkoj ulici, svakako svratite u Stari Fijaker na ručak i uživajte u tradicionalnoj zagrebačkoj kuhinji. Više na:

- <https://www.youtube.com/watch?v=dmS5LVKaAog>
- <http://www.starifijaker.hr/hr/index.html>
- <https://digitalna.nsk.hr/pb/?object=info&id=15184>

Monument

NAMA

- prvi slogovi punog naziva Narodni magazin - je sljednica robne kuće koju su, kao prvu manufakturu i trgovinu konfekcije otvorili austrijski trgovci Carl Kastner i Hermann Öhlera 1879.godine u Ilici 50. Kako rastu tako i mijenjaju lokacije, pri tome se svaki put približavajući centru grada - trgu bana Jelačića. Na svoju današnju lokaciju dolaze početkom 20. stoljeća, ali u to vrijeme se ovdje nalazio hotel, a robna kuća se useljava u prizemlje hotela. Godine 1913. hotel je iseljen, a arhitekt Ignjat Fischer je preuredio zgradu i robna kuća se širi na dva kata, a desetak godina kasnije stara zgrada hotela se ruši i nastaje nova četverokatnica u stilu art-decóa. U to se vrijeme zvala Kastner i Öhler i bila je preteča modernih trgovina u Zagrebu. Nakon drugog svjetskog rata robna kuća mijenja ime u NAMA i počinje se širiti diljem Zagreba. Na žalost danas je većina robnih kuća u Zagrebu zatvorena, ostale su samo prva Nama u Ilici te na Kvaternikovom trgu. NAMA je i danas kao i prije stotinjak godina kulturno mjesto za Zagrepčane u kojemu možemo pronaći sve što želimo i stalno joj se vraćamo kao starom prijatelju. Više na

- <https://nama.hr/nama-kroz-povijest/>

Train stop

Tramvaj - Tramvajska postaja, tramvaj broj 12, sljedeća postaja Kvaternikov trg

Zagreb se krajem 19. stoljeća počeo naglo razvijati i širiti. Godine 1841. bila je u Zagrebu otvorena velika gospodarska izložba, kad je svečano pušten u promet prvi konjski tramvaj. Vozio je od spremišta na Savskoj cesti (današnjeg Tehničkog muzeja), uz HNK, Frankopanskom do Ilice. Dužina svih pruga bila je samo 8 km. Vodile su od okretišta - Mitnice, na današnjem Kvaternikovom trgu, odakle je tramvaj prolazio Vlaškom,

Draškovićevom, Jurišićevom, preko Trga bana Jelačića i Ilice do tada glavnog, Južnog kolodvora (danas Zapadnog). Jedan je odvojak vodio Frankopanskom ulicom i Savskom cestom do Savskog mosta, gdje je bilo gradsko kupalište. Iduće je godine, 1892. izgrađen glavni željeznički kolodvor Državnih željeznica na Trgu kralja Tomislava, do kojeg je vodio odvojak od Jelačićevog trga. Godine 1910. konje je zamijenio električni tramvaj koji vozi i danas, mrežom tračnica dugom 161 km: od Dupca i Dubrave na istoku do Prečkog na zapadu i Novog Zagreba na jugu. Karte su naplaćivali uniformirani kondukteri, a kao i danas, kontrolori su bili strah i trepet onih koji se švercaju. Današnji prostrani i klimatizirani tramvaji, daleko su udobniji od onih starih, manjih i tandrkavih, ali stariji Zagrepčani se s nostalgijom sjećaju otvorenih kola 14-ice koja je ljeti vozila Zagrepčane na gradsko kupalište na kraju Savske ceste. Bili su uvijek prepuni, pa su se hrabri dečki švercali vožnjom na pulferu (izbočenom zadnjem dijelu tramvaja). Bio je to pravi test smjelosti, jer su im osim pada, prijetile i visoke kazne. Ali, tko bi ih uhvatio?! Iskakali su puno prije no što bi tramvaj stao i dali petama vjetra! Više na

- https://hr.wikipedia.org/wiki/Tramvajski_promet_u_Zagrebu
- <https://www.zagreb.hr/od-konjskog-do-niskopodnog-tramvaja/19152>
- <https://licegrada.hr/kratka-povijest-zagrebackih-tramvaja-od-modela-m-24-do-niskopodnog-tmk-2200/>

Photo

Kvaternikov trg

Je nastao krajem 19. stoljeća, a do tada ovdje se nalazio istočni ulaz u grad. U zgradi u kojoj je danas smješten McDonalds 1862. se nalazila tvornica likera Pokorny, a na broju 11 se nekada nalazilo kupalište. U blizini trga nalazila se nekada tvornica vina i rakije Arko, koja je nakon Drugog svjetskog rata promijenila naziv u Badel 1862. Trg je ime dobio po Zagrepčaninu Eugenu Kvaterniku (1825.-1871.), ustrajnom borcu za hrvatsku neovisnost. Zagrepčani trg zovu Kvatrić. "U doba mog djetinjstva, pedesetih godina, odlazila sam s mamom na Kvatrić svaki dan, nadajući se nekom oblizeku (poslastici) - kockici meda u saću, pušleku (buketiću) prvih trešanja ili šumskih jagoda. Na istočnom dijelu trga, okrenutom prema robnoj kući NAMA, prodavala se živa perad, nagurana u male žičane kutije, tzv. gajbe. Tu je uvijek bilo najbučnije, uz kokodakanje i frcanje perja na sve strane. Naime, perad se biralo i vagalo posebnim vagama tako, da ih se držalo za noge, okrenute naglavačke, što im jasno nikako nije odgovaralo. Tako smo ih naglavačke nosile kući, srećom blizu, tek koju uličicu dalje. Iza peradi, u smjeru zapada, prodavali su svoje povrće „Bugari“, doseljenici iz Bugarske. Bili su dobri povrtlari, naseljeni na rubovima grada (današnjoj Knežiji i Jarunu). Iza njih su slijedili redovi klupa prodavača voća, a na zapadnom dijelu tržnice kumice iz Šestina i okolice Zagreba, prodavale su mlijeko, sir i vrhnje i jaja. Nije bilo hladnjaka, pa se voće, povrće i mliječne proizvode kupovalo svaki dan. Kako je bio

ukusan putar (maslac) u obliku ciglice s reljefom djeteline ili ptičice, oblikovan emajliranim posudicama u kojima su ih kumice donosile. Umatale su ga u list vinove loze, a držao se u kantici hladne vode, da se ne rastopi do kuće. List je bio prava biorazgradiva, ekološka ambalaža! Oko trga kružili su kao i danas, tramvaji i automobili, pa je u jutarnjim satima, trg kipio od života". Trg je bio nekad zadnja tramvajska stanica i okretište, a funkciju okretišta zadržao i danas. Osim toga trg je bio i početna stanica brojnim autobusnim vezama za sjeverna, južna i jugoistočna područja. Poslije podne, radili su samo kiosci s cvijećem, koji su jedini ostali na istom mjestu do danas. Oko trga smjestile su se sve trgovine koje trebate, od odjeće, cipela, kozmetike, nakita, javno kupalište, slastičarne i šarmantni restorani, poput „2 goluba“. Na istočnom obodu trga sagrađena je 1968. i velika robna kuća NAMA, koja usprkos stečaju dobro posluje i danas. Na trgu je bilo i kino, danas pretvoreno u arhitektonski ured s kafićem. Zbog prevelike gužve, čestih prometnih nesreća i neprimjerenih uvjeta prodaje, odlučeno je 1989. godine, preurediti trg. Ispod plohe trga uređena je podzemna garaža, a tržnica je preseljena u susjednu Šubićevu ulicu. Uzalud je Grad obnovio fasade svih kuća na Kvatriću, podigao oglasni stup, drvenu pozornicu i fontanu. Osim javnog toaleta, na istom su mjestu ostali samo kiosci s cvijećem, a dodana je samo jedna pekara i slastičarna. Prazne su garaže i trgovine u podzemlju, a kretanje trgovom je komplicirano. Trg je kao mjesto sastajanja i komunikacije umro. Zastakljene cvjećarnice pridonose dojmu groblja, pa ga zato kolokvijalno zovu Krematorij!

Monument

Badel 1862, ulica Vlaška 116

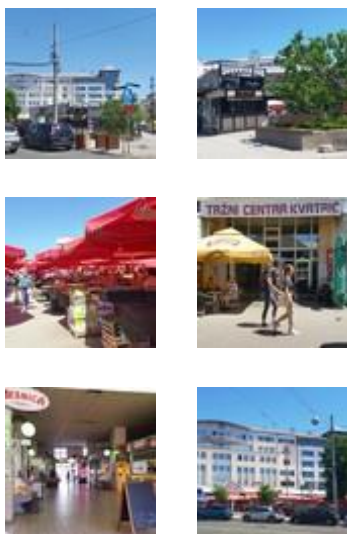

Badel 1862 je najstariji hrvatski proizvođač vina i alkoholnih proizvoda, koji svoje korijene vuče iz 1862. godine i tvornice likera Pokorny koja je nekada postojala na današnjem Kvaternikovom trgu. Brzo nakon nje 1867. otvara se u neposrednoj blizini tvornica vina i rakije „Mijo Arko“, a 1886. otvara se i tvornica konjaka i finih likera Patria. Najveća od ove tri, a i najmodernija s konstantnim rastom i ulaganjima u proizvodni pogon, izvoz, radnike te širenje proizvodnje bila je tvornica Arko. Po završetku Drugog svjetskog rata sve tri tvornice su nacionalizirane i pretvorene u jednu, a to je bila Marijan Badel koja je 1991. promijenila svoje ime u Badel 1862. Njena je proizvodnja preseljena na Žitnjak, ali dijelovi ove tvornice su zaštićeni jer se radi o vrijednoj industrijskoj arhitekturi. Više na

- <http://rodin.mgz.hr/Collection>
- <https://www.badel1862.hr/o-nama/>
- <https://designdistrict.hr/location/badel-gorica-block/>

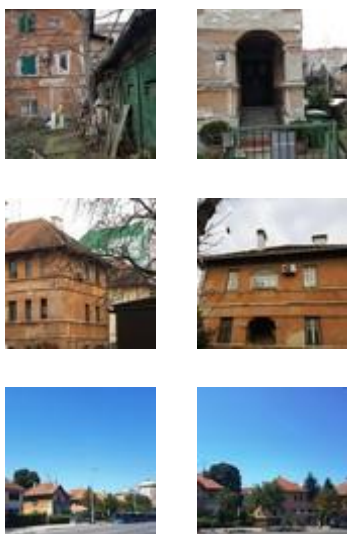
Provisioning

Tržnica Kvatrić

Kvaternikov trg nalazio se na rubu Donjega grada, na mjestu "mitnice", tj. "carinarnice" za naplatu pristojbe na robu za prodaju i provjeru došljaka. Bio je završetak Vlaške ulice i kraj grada, gdje se Vlaška ulica spajala s Međašnom (današnjom Domjanićevom ulicom), pa se trg nazivao Međašnim, a kasnije Kvaternikovim trgom, po Zagrepčaninu Eugenu Kvaterniku (1825.-1871.), ustrajnom borcu za hrvatsku neovisnost. Zagrepčani trg zovu Kvatrić. Sve do 1989. tržnica je bila smještena na Kvaternikovom trgu. No, zbog manjka mjesta za parkiranje, velikih prometnih gužvi okolnim ulicama, čestih prometnih nesreća i neprimjerenih uvjeta prodaje, odlučeno je 1989. godine, preurediti trg. Ispod plohe trga uređena je podzemna garaža, a tržnica je preseljena u susjednu Šubićevu ulicu, preko puta tvornice posuđa Gorica (prije tvornice Badel i Arko). Dobila je i novo ime: Tržni centar Kvatrić. Stješnjen je na malom trokutu ispred velike nove zgrade i njenom prizemlju, gdje se nalazi ribarnica, mesnice i mliječni odjel tržnice i -brojni neukusni štandovi jeftine odjeće. Ova tržnica nikad neće oživjeti duh stare tržnice Kvaternikov trg kakvu pamte stari Zagrepčani!

Monument

Činovničko naselje Arko

Naselje je podignuto 20ih godina 20. stoljeća i ono je jedno od prvih naselja koje je nastalo od privatnog kapitala. Izgradio ga je industrijalac Vladimir Arko za radnike (činovnike) tvornice „Arko“, koja se nalazi u neposrednoj blizini. Naselje se sastoji od 8 objekata od tri etaže (podrum, prizemlje i kat) na kojima je bio jedan jednosoban stan i po dva dvosobna stana, a u sredini naselje napravljen je vrt.

Provisioning

NAMA Kvaternikov trg

Na istočnom obodu Kvaternikovog trga sagrađena je 1968. godine robna kuća NAMA, prema projektu arhitekata Josipa Hitila, Slobodana Jovičića i Franje Kamenskog. Primjer je arhitekture Moderne. Svojom bijelom fasadom diskretno protkanom grafikom isprepletenih rombova, još se uvijek skladno uklapa u vizuru trga. Naziv je dobila po početnim slogovima imena trgovinske radne organizacije "Narodni magazin", osnovane odmah nakon

rata, 1945. Do 1976. godine otvorili su 13 robnih kuća diljem Hrvatske u kojima su građani, po uzoru na robne kuće u inozemstvu, mogli kupiti skoro sve, „od igle do lokomotive“. U njih se išlo na više sati: po odjeću i obuću, igračke za djecu, opremu za stan, namještaj, namirnice. Na zadnjem katu uvijek je kafić ili restoran. Konceptcija uređenja i namjera prodavača je do danas ostala ista: zadržati kupca što duže u ugodnom ambijentu kako bi kupio što više, pa i ono što uopće nije namjeravao. Danas postoje još samo dvije NAMA-e koje posluju po istom principu: jedna u Ilici i ova na Kvaternikovom trgu. Usprkos stečaju dobro posluju i danas

Train stop

Tramvaj

Sjednite na tramvaj broj 12 do Draškovićeve ulice.

Waypoint

Draškovićeva ulica

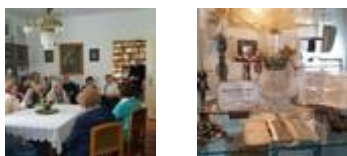
Izađite iz tramvaja i nastavite pješice

Photo

August Šenoa

(1838. – 1881.) Najpoznatiji pisac Zagreba. Radio je kao bilježnik, urednik časopisa te je pisao brojne pripovijesti i knjige o povijesti Zagreba. Najpoznatija njegova knjiga je „Zlatarevo zlato“, a bavi se prošlošću grada i daje njegov opis u 16. stoljeću. Nakon potresa 1880. kao bilježnik Šenoa je obilazio sve kuće koje su stradale u potresu, te je pri tome dobio upalu pluća i umro. Kuća Šenoa u Mallinovoj ulici 27 nije muzej, već dom u kojem se živi. Nema opisa izložaka, jer Jasmina Reis, nasljednica i čuvarica baštine obitelji Šenoa, zajedno s dvoje studenata Filozofskog fakulteta, želi sama pokazati kuću posjetiteljima. Postav u vitrinama često mijenja

ovisno o događanjima u kući: književnim večerima, proslavama, obljetnica, koncertima. Kuću je 1928. godine sagradio Milan, najstariji sin Augusta Šenoa. Odabrao je tu lokaciju zato što je s ocem volio dolaziti na taj brijeg, u klet očeva prijatelja Josipa Eugena Tomića, upravitelja gradskim vinogradima koji su se prostirali od Gupčeve Zvijezde do Jurjevske. Sam veliki pisac August Šenoa bio je sa svojom obitelji, nažalost, cijeli život podstanar. Rodio se u Vlaškoj 45, selio više puta, a umro u Mesničkoj ulici, u dobi od samo 43 godine. Majka Jasmine Reis je bila supruga piščeva unuka Zdenka od kojega je čula toliko obiteljskih priča da sada ima obilje zanimljivih priča za posjetitelje. Revno proučava sve što je ostalo od brojne obitelji Šenoa. Kuća nije velika, oko 200 četvornih metara u dvije etaže, no prepuna je ljubavi i sklada obitelji koja je uspjela kroz sve društvene promjene i ratove sačuvati ostavštinu velikog pisca: namještaj, umjetnička djela, knjige, pisma i osobne predmete koji najbolje oslikavaju život obitelji. Najzaslužnija za to je Augustova supruga Slava koja ga je nadživjela preko 60 godina. U kući se održavaju razna događanja vezana uz djela obitelji Šenoa a organiziraju se i turistički obilasci Zagreba na kojima se uz kuću Šenoa upoznaju i mjesta u Zagrebu vezana uz književna djela kako Augusta Šenoa, tako i njegovih sinova Branka-slikara, pisca Milana i unuka Zdenka, leksikografa. Nažalost, i ova je kuća stradala u potresu u ožujku 2020. godine i čeka obnovu. Više na sljedećim poveznicama:

- http://www.mgz.hr/hr/postav/august_senoa/
- <https://kuca.senoa.eu>

Photo	Vlaška ulica
	<p>Početak Vlaške ulice je jedan od najstarijih dijelova Zagreba koji se prvi put spominje već u 12. stoljeću, a od samih početaka, pa sve do danas radi se o važnoj zagrebačkoj prometnici. Osim toga u njoj se nalazilo nekoliko crkvice koje su imale i bolnicu za siromašne, sirotište i ubožnicu, kao i groblje. Dio Vlaške ulice je od kraja 18. stoljeća pa sve do 1926. na južnoj strani imao i biskupski vrt (Hortus Episcopalis), s ribnjacima, a jedini podsjetnik na to vrijeme je vrtlareva kuća koja se i dalje nalazi u Vlaškoj ulici. Vlaška je poznata i po tome što se u njoj rodio naš poznati pisac August Šenoa čiji kip možete vidjeti u blizini njegove rodne kuće. Više na sljedećim poveznicama:</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.mgz.hr/hr/postav/ves/ • http://www.mgz.hr/hr/postav/august_senoa/

Religious site	Katedrala
----------------	-----------

Zagreb svoju biskupiju dobiva 1094., a uspostavio ju je hrvatsko-ugarski kralj Ladislav, a nakon toga počelo se s izgradnjom katedrale. Izgradnja je dovršena 1217., no 1242. je za vrijeme provala Tatara znatno oštećena te se počelo s izgradnjom nove. Nova je u 16. stoljeću dobila i obrambene zidine (zbog straha od turskih osvajanja), ali i ona je 1880. stradala u velikom potresu. Planove za obnovu katedrale napravio je Herman Bollé, a obnova je trajala do 1902. Od inventara stare katedrale nije ostalo puno toga, osim nekoliko klupa, freske na južnom zidu, propovjedaonice te dva oltara. Osim toga katedrala se može pohvaliti predivnim vitrajima te velikim natpisom na glagoljici na zapadnom zidu. Na žalost u potresu 2020. katedrala je ponovno oštećena i trenutačno se obnavlja. Više na sljedećim poveznicama:

- http://www.mgz.hr/hr/postav/obnova_katedrale/
- <http://www.zg-nadbiskupija.hr/katedrala/povijest>

Provisioning

Tržnica Dolac

Kad pored skulpture bana Jelačića prođete kroz prolaz Harmica, ugledat ćete na drugoj strani ulice Pod zidom, iznad ulaza stiješnjenog između slastičarnice i trgovine rubljem - natpis Tržnica Dolac. Čim uđete, zapahne vas ugodan miris sireva – u carstvu ste mliječnih proizvoda. Sve je bijelo, zidovi, mramorne klupe, odjeća prodavačica... U središnjem dijelu, na klupama, prodaju seljanke iz okolice grada, a uz zidove su proizvodi farmi i obrtnika. Prodaju sireve, mlijeko i mliječne napitke, namaze, domaći kukuruzni kruh, kolače, tjestenine, začine, čajeve, jaja, gljive... Specijalitet Zagreba je mekani kravlji sir pomiješan s vrhnjem. Bio je i ostao moja najdraža večera, a kad se u tu mješavinu doda malo soli, vlasca i mljevene paprike postaje ukusan sirni namaz. Sir i vrhnje osnova su druga dva omiljena jela u Zagrebu: zagrebačkih štrukli, svitaka od tankih slojeva tijesta punjenih sirom i vrhnjem. Mogu biti kuhani, pečeni ili zapečeni s vrhnjem. Drugo jelo je burek, sličan po sastavu, ali samo pečen i masniji, s debljim slojevima tijesta. Došao nam je s istoka, iz Turske. Možete ih i probati; štrukle u slikovitom restorančiću La Štruk u pokrajnjoj Skalinskoj ulici, a burek na terasi polukata tržnice.

Train stop

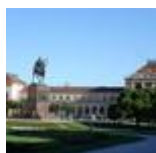
Tramvaj - Sjednite na tramvaj broj 6

Tramvajem prolazimo kroz Prašku ulicu pokraj Zrinjevca, Strossmayerovog i Tomislavovog trga do Glavnog kolodvora. Na Strossmayerovom trgu nalazi se Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) koju je osnovao biskup J.J. Strossmayer. Na Tomislavovom trgu je zgrada Umjetničkog paviljona.

Train stop

Glavni kolodvor

Je historicistička zgrada koju je osmislio mađarski arhitekt stručnjak za kolodvore Ferenc Pfaff, a sagrađena je 1892. odnosno 30 godina nakon što je prvi vlak stigao u Zagreb. Trg kralja Tomislava ili Tomislavac nije uvijek nosio to ime. Prvotno ime bilo mu je Trg "L". Kada je sagrađena zgrada Glavnog kolodvora, Trg je dobio ime po kralju Franji Josipu I. Kada se Austro-Ugarsko carstvo raspalo, trg je dobio svoje sadašnje ime Trg kralja Tomislava. Tomislavac je omiljeno mjesto i za Zagrepčane i za turiste. U proljeće ga posjećujemo zbog čarobne ljepote prirode, a ljeti zbog koncerata koji su dio Zagrebačkog kulturnog ljeta, a zimi ga volimo jer se pretvara u ledenu zimsku bajku i nudi zabavu te najljepše klizalište ne samo za djecu već i odrasle. Na drugoj strani Tomislavca nalazi se Umjetnički paviljon. Paviljon je nastao za potrebe Milenijske izložbe u Budimpešti 1896. i bio je hrvatski izložbeni paviljon. Mnogi znaju da je zgrada montažna, ali jako malo ljudi zna i to da je to jedna od prvih zgrada tog tipa u Europi. Osmislili su je Floris Korbi i Kalman Giergl, mađarski arhitekti. Po završetku izložbe željezni okvir je razmontiran i prenesen u Zagreb te je uz manje preinake Ferdinanda Fellnera i Hermanna Helmera ponovno sastavljan i postavljen na Trgu kralja Tomislava 22. Više na sljedećim poveznicama:

- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&hash=2L3zeUpvnP>
- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&id=18210>
- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&id=18239>
- <https://www.facebook.com/ledenipark/>
- <https://www.umjetnicki-paviljon.hr>

Tree

Botanički vrt - Marulićev trg 9a (tramvaji broj 2, 4 i 9 ili pješice oko 5 minuta hoda od Trga kralja Tomislava)

Botanički vrt u Zagrebu nalazi se u samom centru grada i ima površinu od 4,7 ha. Prvi profesor botanike na zagrebačkom Sveučilištu prof. dr. Bohuslav Jiruš bio je prvi koji je tražio da se sagradi vrt za studente botanike, a njegov nasljednik prof. Heinz je to i uspio ostvariti 1889. Vrt je u najvećem dijelu građen u engleskom stilu, a samo manji dio je napravljen u francuskom stilu tj. simetrično. Još od samih početaka za potrebe zbirke se odlazilo na različite ekurzije prikupljati žive biljke (kao što se radi i danas). Zahvaljujući tome u samom vrtu danas imaju oko 5000 različitih svojti, a vrt predstavlja oazu mira u užurbanom gradu. Više na:

- <http://botanickivrt.biol.pmf.hr/zbirke/>

Monument

Pučko otvoreno učilište Zagreb (POUZ), Ulica grada Vukovara 68

Osnovano je 1912. godine kao ustanova koja je namijenjena obrazovanju odraslih, a tu funkciju ima i danas. Učilište se selilo nekoliko puta sve dok se 1961. nije, prema projektu Radovana Nikšića i Ninoslava Kučana), sagradila zgrada u Ulici grada Vukovara 68. Arhitekti su za zgradu dobili i nagradu jer se smatra savršenim primjerom odgojno-obrazovne ustanove koja je osmišljena na temelju modernističkog principa gradnje tj. ima cijeli niz predavaonica, kabineta, knjižnicu, kino dvoranu te zajedničke prostore. Njezina posebnost je i inventar kojega je radio Bernardo Bernardi, a zgrada je danas zaštićeno kulturno dobro. Više možete pronaći na sljedećim poveznicama:

- <https://www.pou.hr/>
- <http://darhiv.ffzg.unizg.hr/id/eprint/10703/1/Diplomski%20rad%20Iva%20Jurlina.pdf>
- <http://www1.zagreb.hr/galerijakd.nsf/c31dd4a135787898c1256f9600325af4/26820c4e85f0434dc1257f3e00492b6a?OpenDocument>

Train stop

Tramvaj

Sjednite na tramvaj broj 13, 5 ili 3 te izađite na postaji Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski

Waypoint

Koncertna dvorana Vatroslav Lisinski

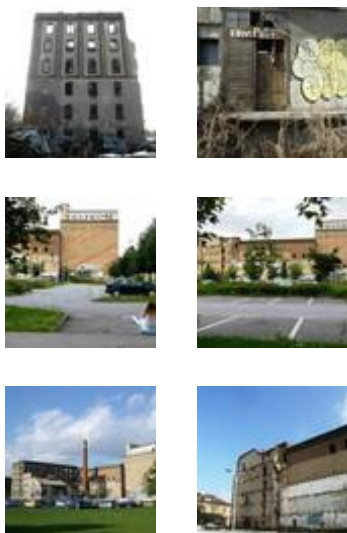
Dvorana Lisinski proslaviti će 2023. godine 50 godina postojanja. Ime je dobila po skladatelju prve hrvatske opere Vatroslavu Lisinskom, čija nas bista pozdravlja ispred dvorane. Da Zagreb treba veliku reprezentativnu multifunkcionalnu dvoranu odlučeno još 1957., kada je raspisan natječaj na kojem je pobijedio prijedlog arhitekta Marijana Haberlea. Dvorana je otvorena 29. prosinca 1973. godine, izvođenjem ulomaka iz opere Porin i

popijevke Prosto zrakom ptica leti. Od tada pa do danas, na njoj se pozornici velike dvorane s 1.841 mjestom, redaju glazbeni koncerti u izvedbi Zagrebačke filharmonije, gostujućih ansambala i solista, koncerti zabavne i narodne glazbe, kongresi, skupovi, filmske projekcije. Na pozornici Male dvorane, s 305 mjesta, daju se komorne dramske predstave i koncerti, a u predvorjima se održavaju izložbe. Posebni status ima ciklus Lisinski subotom u kojem nastupaju najugledniji domaći i strani umjetnici. Na kraju svakog koncerta muzički kritičari i umjetnici razgovaraju s dirigentima i solistima, a publika može postavljati pitanja. O dugogodišnjem uspjehu toga programa, koji se održava od 1981. godine, svjedoči i Nagrada grada Zagreba 1989. godine. "Suprug i ja (Višnja Vidmar) pretplatnici smo tog ciklusa od početka. Tada se pretplate kupovalo preko animatora kulture u poduzećima. Ciklus smo odabrali zato, što bi se do subote navečer već oporavili od posla i brige za djecu, ali i zato što smo voljeli plesati. Naime, sve do prije nekoliko godina, u predvorju dvorane na prvom katu bio je iza svakog koncerta ples, uz male, kvalitetne glazbene sastave. Tu smo mogli plesati (u zagrebačkom slengu -„čagati“) s prijateljima, kolegama, kao nekad za studentskih dana. S godinama je broj plesača bio sve manji i manji, kako su rock generacije starile i polako odlazile, pa se ta lijepa tradicija ugasila...Ostali su nam još razgovori s umjetnicima i ponos, da su i naša djeca pretplatnici istog ciklusa". U potresu 2020 koncertna dvorana je pretrpjela značajna oštećenja. Više o dvorani Lisinski na <http://www.lisinski.hr> A sada otidite iza koncertne dvorane.

Archaeological site

Paromlin

Prva zagrebačka industrija za proizvodnju brašna počela je s radom 1863. na Trnjanskoj cesti, tada na periferiji grada. Krajem 19. stoljeća mlin je elektrificiran, a dobar dio robe izvezio se u srednju Europu. Za vrijeme Drugog svjetskog rata mlin je oduzet vlasnicima, a nakon rata je nacionaliziran. Mlin je bio u pogonu sve do 1988. kada je u požaru oštećen te je prestao s radom. Cijeli kompleks je danas u lošem stanju i nije u upotrebi, ali je zaštićen kao spomenik rane industrijske arhitekture a Zagrepčani se nadaju da će se jednog dana kompleks prenamijeniti u zgradu Knjižnica grada Zagreba. Više na:

- <http://www1.zagreb.hr/galerijakd.nsf/c31dd4a135787898c1256f9600325af4/ba2196cd55b25aa5c1257f3e0048f8c5?OpenDocument>

Monument

Glavni kolodvor

Je historicistička zgrada koju je osmislio mađarski graditelj, specijaliziran za kolodvove, Ferenc Pfaff. Zgrada je nastala 1892. odnosno 30 godina nakon što je u Zagreb stigao prvi vlak. Trg kralja Tomislava ili Tomislavac nije uvijek nosio ovo ime. Prvotno se zvao "trg L". Nakon izgradnje Glavnog kolodvora, trg je preimenovan u trg Kralja Franje Josipa I. Nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije trg dobiva svoje sadašnje ime. Trg kralja Tomislava je omiljeno mjesto i za Zagrepčane, ali i za turiste. U proljeće ovdje dolazimo zbog njegove predivne prirode, a ljeti zbog koncerata koji se održavaju u sklopu Zagrebačkog kulturnog ljeta, a zimi se ovaj trg pretvara u prekrasnu bajku i nudi zabavu i djeci i odraslima na najljepšem klizalištu u Zagrebu. Na suprotnoj strani od kolodvora nalazi se Umjetnički paviljon koji je nastao za potrebe Milenijske izložbe u Budimpešti 1896., a bio je hrvatski izložbeni paviljon. Mnogi su upoznati s činjenicom da se radi o montažnoj zgradi, ali mali je broj onih koji znaju da je to bila jedna od prvih zgrada takvog tipa u Europi. Osmislili su je Floris Korbi i Kalman Giergl, mađarski arhitekti. Po završetku izložbe željezna konstrukcija je rastavljena i prenesena u Zagreb te je uz manje preinake koje su napravili Ferdinand Fellner i Hermann Helmer, postavljena na Trg kralja Tomislava 22. Više na

- <https://www.umjetnicki-paviljon.hr>
- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&id=18239>
- <https://www.facebook.com/ledenipark/>
- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&hash=2L3zeUpvnP>
- <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?object=view&id=18210>